

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Цветан Сивков, д.ю.н., Юридически факултет на
СУ „Св. Климент Охридски“

относно: провеждане на конкурс в област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Административно право и административен процес), обявен в ДВ, бр. 87 от 19.11.2021г.,

единствен кандидат гл. ас. д-р Светла Иванова Янкулова

Със заповед № РД 38-553/22.11.2021 г., въз основа на решение на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, съм назначен за член на жури по конкурс за заемането на академична длъжност „доцент“ в направление 3.6. Право (Административно право и административен процес). На първото заседание на журито ми е възложено да представя рецензия по материалите, които са постъпили за конкурса. Материалите са ми представени по реда, който е установен в нормативните актове. Те отговарят на поставените изисквания. Единственият кандидат е гл. ас. д-р Светла Янкулова.

Със задоволство приех да съм част от журито в този конкурс. Познавам г-жа Янкулова от повече от 15 години. Работим заедно от нейното постъпване като асистент в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Впечатленията ми от нея като човек, като преподавател, както и като изследовател, са много добри. Тя има и качествата, и желанието и възможността да се развива по

стъпките на академичната кариера. Г-жа Янкулова завършва право през 2000 г. Започва работа в системата на МВР. От 2003 г. работи в администрацията на Народното събрание като юрист на различни длъжности. Това ѝ помага да придобие практически опит и да изгради системни познания за развитието на българското законодателство по време на последните няколко легислатури на Народното събрание. От 2003 г. след конкурс и избор е назначена за редовен асистент по Административно право и процес, където работи и до днес. Води упражнения и лекционни курсове в ЮФ и други факултети на СУ. През 2014 г. защитава успешно докторат на тема: „Прокурорът в административния процес“. Тази работа е публикувана като монографично изследване през 2016 г. Всичко това говори за един изграден и мотивиран преподавател и изследовател. Естествена е следващата стъпка, която е логична с оглед качествата и възможностите на г-жа Янкулова – участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ и заемането на тази длъжност след приключването му.

Съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и други нормативни актове в тази област основната и задължителна предпоставка за участие в такъв конкурс е представянето на хабилитационен труд. Г-жа Янкулова участва в конкурса с монографичното изследване в “Административни юрисдикции”.¹ Представеният труд има структура и съдържание, което му позволява да бъде пълноценно изследване на материята, до която се отнася. Обемът е близо 300 страници. В тях са обособени увод, три глави, заключение и ползвана литература. Заслужава внимание литературата. Посочени са повече от 100 монографии,

¹ Янкулова, С. Административни юрисдикции, София: Монт ООД, 2021, ISBN 978-619-231-6

учебници, студии и статии на различни автори. Представени са десетки съдебни решения на български съдилища и практика на европейски институции. Това показва съвестното отношение на г-жа Янкулова към изследването и нейното желание да обхване литературния материал, който има връзка с темата на монографията. Има и още нещо, което заслужава уважение и признание – с този обем на цитираната и ползвана литература авторката отдава дължимото на всички колеги, които са работили преди нея в тази и близките материи. Това говори за приемственост и оценка на труда на колегите от професионалната общност.

С тази монография г-жа Янкулова ни представя ново и актуално изследване на един класически за българското и изобщо за административното право въпрос – този за мястото, същността и необходимостта от административни юрисдикции и тяхното място според конституционната уредба на България. Представени са и вижданията на авторката за съществуващите юрисдикции, тяхната практика и актове. Анализирани са практиката на Конституционния съд (КС), на Върховния административен съд (ВАС) и други съдебни институции.

Първата глава носи наименованието „Административно правораздаване“. Тя има общ и теоретичен характер. Тук административните юрисдикции са разгледани в светлината на разделението на властите. Направен е анализ на конституционните текстове, които се отнасят до правосъдието и правораздаването и тяхната същност. Отражено е съществуването на известна непоследователност при използването на тези понятия и тяхното съдържание. Интересен е анализът на възможността административното правораздаване да се извършва и от административни органи или органи извън

съдебната власт. Прави впечатление, че авторката прецизно представя съществуващите до този момент мнения и анализира тяхната същност и условията, които са ги породили. Тя прави аналитично изследване на критериите за обособяване дейността като административно правораздаване. Счита, че при последващо издаване авторката трябва да обособи изводи, да открие собственото си мнение за съществуването и особеностите на административното правораздаване от гледна точка на конституционното устройство на България и нейната правна система. Може би трябва да се помисли и за уеднаквяване на употребата на понятията „правосъдие“ и „правораздаване“ в Основния закон. Независимо от тази критика първата глава е добра основа за развитие на темата и на тезите на авторката.

Втората глава е „Понятие за административна юрисдикция“. Тук авторката аналитично и внимателно изследва същността и белезите на административната юрисдикция. Тя правилно отбелязва, че няма изрично определяне на това какво е правораздаване и какво е административна юрисдикция. Това може да стане след анализ и откриване на правораздавателните белези. Само така може да се стигне до извода, че един орган е административна юрисдикция. Този извод е важен, защото той е определящ за същността на юрисдикцията, независимо от нейното организационно или структурно положение. Важен е анализът и изводът, който д-р Янкулова прави въз основа на него, че „не всички белези или елементи на правораздавателната дейност имат еднакво значение за идентифицирането ѝ“². Има някои с основно и определящо значение, други са допълнителни или относителни. Интересно е анализирането на индициите за наличието на юрисдикция като изисквания или обстоятелства,

² Пак там, с.42

които определят дейността като правораздавателна. Съществена новост в представената монография е анализирането на понятието „юрисдикция“ според практиката на Съда на Европейския съюз. Това е важно, защото този въпрос не се поставя в нашето вътрешно право, но може да бъде основа за развитието на законодателството за административните юрисдикции. Считам тази част от работата за съществен приносен момент в работата на г-жа Янкулова.

Интерес за специалистите би предизвикал третият параграф на глава втора. Тук е представена същността на административните юрисдикции като органи на правораздаването. Това означава, че разгледаните белези, и европейската практика са „насложени“ върху историческото развитие, конституционните и законодателните разрешения и съответствието на законите с тях. Ценен е анализът защо са необходими административните юрисдикции в системата на държавните органи и при решаването на конкретни правни спорове не от съдилищата, а от други структури на държавата. И този параграф и главата изобщо завършват с необходимостта от съдебен надзор от страна на съдилищата, конкретно на ВАС. Интересна и важна е тезата на авторката, че Решение № 6 от 2008 г. на КС признава липсата на административните юрисдикции като конституционно установени органи, но пък ги легитимира у нас.³

Заглавието на глава трета е „Видове административни юрисдикции“. Тук авторката представя съществуващите класификации и критериите, на които се основават те. Разгледани са двата основни вида юрисдикции – тези по правоприлагането, които решават правни спорове във връзка с правоприлагащата дейност на органите на изпълнителната власт и тези, които са

³ Цит. съч., с. 134-135, а също и Решение №6 от 2008 г. на Конституционния съд КС по к. д. № 5 от 2008 г.

свързани административнонаказателната дейност на държавата. По-голямо внимание е отделено на първия вид, което е естествено при тази структура и при тези цели, които са декларирани от авторката на това сериозно и задълбочено изследване. Ценно тук е, според мен, виждането на д-р Янкулова за съществуването на изисквания за създаване на административни юрисдикции.

Въз основа на представения критичен анализ на монографията на г-жа Янкулова считам, че това е много сериозно изследване с голяма практическа и теоретическа стойност. Това първото и основно изследване след приемането на Конституцията на Република България от 1991 г. и натрупването на практика на КС и на различни съдебни институции. Така се запълва сериозна празнина от години и за години напред.

Редица са приносните моменти в представената монография. Сред тях е предложението за уеднаквяване на понятията „правосъдие“ и „правораздаване“ в Основния закон. Разширеното и модернизирано разглеждане на белезите на административните юрисдикции също е важно и има принципно значение. Ценен е анализът на актовете на КС, който показва, че тази важна институция еволюира в своите разбирания по отношение на юрисдикциите. Важно приносно значение имат предложенията за промени в нормативните актове по повод административните юрисдикции.

Кандидатът д-р Янкулова участва в настоящия конкурс за доцент освен с представената монография и с още седем произведения – статии и доклади, които са публикувани. Една от представените за рецензиране статии е в чужбина. Всички те показват целенасоченото развитие на д-р Янкулова като научен работник и нейните интереси в областта на административното

право и административния процес. Статиите са израз на нейните научни достижения, на нейните аналитични научни търсения и способност да формулира устойчиви научни резултати. Тази дейност на д-р Янкулова ѝ позволява да бъде и качествен преподавател и да подпомага развитието на студентите. Сред приносите от статиите, които могат да бъдат подчертани, е анализът на положението на Националната експертна лекарска комисия.⁴ Според д-р Янкулова тя не е административна юрисдикция, защото не притежава всички правораздавателни белези, като твърдение е обосновано по един добър начин.

С особено задоволство, поради личния ми професионален интерес, отбелязвам работите на д-р Янкулова в областта на административното наказване. И в своята монография, и в редица други работи тя засяга отделни въпроси в тази материя. Затова специално се спирам на аналитичната статия относно произнасянето със споразумение при развитието на административнонаказателното производство.⁵ Правилно е, според мен, твърдението на авторката, че това не е договор, а юридически акт, с който се стига до положение, приравнено по последици и същност на наказателното постановление.

И другите, представени в конкурсната процедура произведения, са на високо ниво, аналитични, логично обосновани и ценни за развитието на законодателството и съдебната практика. Те представляват интерес за широк кръг специалисти.

За мен е важно това, че д-р Янкулова е оценена положително и от професионалната общност. Нейните произведения често се

⁴ Янкулова, С. Административна юрисдикция ли е Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК)? – В: Медицинско право и здравеопазване, 2021, № 3, 25-44.

⁵ Янкулова, С. Произнасяне на административнонаказващия орган със споразумение. – В: Административно правосъдие, 2021, № 5, 5-21.

цитират в теоретичната литература от различни автори, в това число и от мен. Това означава, че те имат стойност и са важни за развитието на науката.

Представената справка за изпълнението на минималните национални изисквания по чл.26 от ЗРАСРБ за научна област „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. Право (Административно право и административен процес), показва, че д-р Янкулова е направила необходимото, а в редица случаи и повече, като отговаря и надхвърля минималните национални наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“. Справката разкрива активната позиция на кандидата за академична длъжност „доцент“ по отношение на изискванията, които са поставени в закона. Липсват данни за плагиатство по смисъла на § 1, точка 7 от допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ в рецензираните научни трудове на д-р Янкулова.

Въз основа на изложеното до тук в моята рецензия убедено заявявам моята категорична увереност, че гл. ас. д-р Светла Янкулова трябва да бъде избрана и да заеме академичната длъжност „доцент“ в областта на Административното право и административния процес. Изразявам положителното си мнение, призовавам и другите членове на журито към такова решение. Считаю, че за д-р Светла Янкулова това е и висока оценка на досегашната ѝ дейност като преподавател и като научен работник, а също и стимул за развитие.

04.01.2022г.

проф. Цветан Сивков, дюн

гр. София